

Skog Alnarp

Hårt betetryck ger blandskog

Inventeringen av älgbete visar tillståndet i ungskogarna i ett nytt ljus.

Det blir tydligt att många föryngringar inte lever upp till förväntningarna. Det som var tänkt att bli tallskog håller ofta på att utvecklas till blandskog.

Historiskt har 20 procent av arealen i Götaland varit tallskog. Även om andelen yngre tallskog (20 - 30 år) minskat något har andelen legat fast väldigt länge. Frågan är hur det blir i framtiden.

EN METOD för att få reda på det är att titta på hur det ser ut i den unga skogen när den röjts, eller är mogen för röjningen, med en höjd på 1 - 4 meter. Det har inte gjorts tidigare, men nu kommer möjligheten "på köpet" genom äbin (älgbetesinventeringen) som började 2015.

Över hela landet fördelas provytor inom vilka man räknar antalet stammar av gran, tall, björk och andelen betesskadade barrplantor. – Även om målet med inventeringen är att fastställa betesskadorna ger det också en ögonblicksbild av framtidens skogar, konstaterar professor Urban Nilsson.

OM ENDAST oskadade tallar räknas kommer mindre än ett

Urban Nilsson

par procent av provytorna att bli talldominerade i framtiden. Med andra ord en knapptiondel av tallens historiska andel i skogslandskapet.

– Man bör vara lite försiktig att dra långtgående slutsatser. Vi har vi inga tidigare inventeringar att jämföra med och provytorna är relativt små, men tendensen är ändå väldigt tydlig. Tallen minskar drastiskt till följd av viltbete. – Det är beklagligt av flera anledningar, inte minst med tanke på att andra forskningsresultat tyder på att tallens tillväxt, jämfört med granen, är betydligt bättre än tidigare antaganden.

UTGÅNGSPUNKTEN är att en framtida tallskog kräver drygt 1000 bra tallar i röjningsskogen.

Eftersom flertalet träd inte nått betningssäker höjd finns dessutom anledning att räkna med ytterligare bortfall.

I huvudsak är det föryngringar av tall som inte når målet, men det gäller även en del av granföryngringarna.

Med andra ord har röjningsskogarna blivit något annat än det de planerades för.

När inte plantorna av barrträd räcker till får lövträden fylla ut.

OM MAN tittar på länsnivå och utgår från provytor med mer än tusen tallar per hektar blir resultaten ännu tydligare.

I Kalmar, som är ett typiskt område för tall, är en tredjedel av äbins provytor föryngrade med tall, vilket motsvarar den historiska nivån. Ambitionen hos skogsägarna är alltså att behålla andelen tall i landskapet.

I de flesta andra län har andelen föryngringar av tall däremot minskat påtagligt. I exempelvis Halland är andelen tallföryngringar under en fjärdedel av den historiska nivån.

En hel del markägare väljer att plantera gran på tallmark, men på ett övergripande plan ännu inga drastiska förändringar.

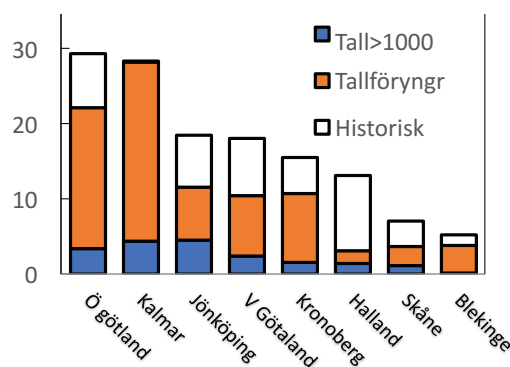
– Det finns en föreställning om att grandominerade bestånd ersätter tall i framtidens skogar men det blir oftare en blandskog av olika lövträd med inslag av barr, säger Urban Nilsson.

Av provytorna i Kalmar är det bara fem procent som har över tusen oskadade tallar per hektar.

I bästa fall blir det något även av de betade träden. Om hälften av dessa räknas in blir ändå huvuddelen av ytorna någon form av blandskog.

TENDENSEN är i linje med en analys av fakta från riksskogstaxeringen. I Kalmar län har andelen yngre tall (15-30 år) minskat från 40 till 20 procent under åren 1990-2015. Delvis har det kompenseras av mer gran men framför allt har arealen blandskog (där inget enskilt trädslag utgör mer än 70 procent av grundytan) mer än fördubblats. Och därmed tas inte markens produktionspotential till vara.

– När markägaren lägger ner mycket arbete på föryngringen är det förstas bekymmersamt om skogen blir något annat än den planerades för, konstaterar Urban Nilsson

Den procentuella andelen tall i landskapet. Gula delen visar dagens andel tallföryngringar. Blått visar andel föryngringar med minst 1000 oskadade tallar

Kontakt

Urban Nilsson, urban.nilsson@slu.se

Redaktör nyhetsbrevet:

Pär Fornling: par.fornling@slu.se